

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:714

av Tina Ghasemi (M)

Elevhälsogaranti

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen om att införa en elevhälsogaranti och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De flesta barn i Sverige mår bra, det får vi aldrig glömma. Men det finns barn som växer upp med blåmärken, inte bara på kroppen utan i själen. Mörkertalet av barn som lider av ångest, depression och självskadebeteende är stort. De organisationer och professionella som möter unga är inte förvånade utan pekar på att stress, höga krav och dåligt självförtroende är vanligt förekommande, inte minst bland unga tjejer. Flera av barnen söker hjälp, en del i skolan, andra har vänt sig till barn- och ungdomspsykiatrin. Samtidigt visar statistik från Bris att en hel del barn inte söker hjälp alls. Av rädsla att inte bli tagen på allvar, eller inte kunna formulera sig ordentligt. Och kanske än värre är att alltför många tar på sig skam och skuld för sin hemmamiljö eller för hur familjesituationen ser ut. Det är inte sällan det handlar om skuld för att mamma eller pappa dricker för mycket eller depression för att föräldrar bråkar, skriker och skapar en otrygg miljö i hemmet.

För att utsatta barn och unga ska få det stöd de behöver och har rätt till, krävs en tillgänglig och kompetent vuxenvärld som kan möta dem. Därför är elevhälsan oerhört viktig. Samtidigt ser vi att elevhälsan brister i tillgänglighet över hela landet. OECD riktade nyligen skarp kritik mot Sverige för en bristande elevhälsa. Skolhälsovården måste göras mer tillgänglig för att fånga upp elever som mår dåligt. Det finns idag skolor i Sverige där det går en psykolog på 2 000 elever. I Stockholms stad är

motsvarande siffra en psykolog på ca 1 000 elever. Även väntetiderna i Sverige noterades av OECD som hög. Tio veckor för en psykologträff på en kommunal skola, 22 veckor på en fristående skola. Väntetider som aldrig kan accepteras om vi på allvar vill ge professionellt stöd till våra unga.

Under våren 2015 har Skolinspektionen granskat elevhälsan vid 25 grundskolor runt om i landet. Och det är dessvärre ingen positiv läsning. Skolinspektionen konstaterar bl.a. att elever i grundskolan som mår dåligt eller är oroadе sällan träffar en skolpsykolog och att det sällan finns en psykolog på plats. De granskade skolorna saknar ofta strategier för hur det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet ska planeras, genomföras och följas upp. Skolinspektionen menar att eleverna inte heller alltid känner till elevhälsans uppdrag och funktion och att elever behöver få mer kunskap om psykisk ohälsa.

Sverige behöver en elevhälsogaranti som innebär att elever har rätt till en god tillgänglig elevhälsa. Det bör övervägas om tidsgarantier ska införas för hur lång tid det ska ta att få en första kontakt med en kurator, skolsköterska eller skolpsykolog. Forskning pekar på att ju tidigare stöd sätts in, desto bättre effekt ger det.

Vi behöver dessutom en modern elevhälsa på nätet där elever kan chatta med skolpsykologer, mejla med en kurator och själva boka in en besökstid. När trakasserier flyttar från skolkorridoren in i ungdomarnas pojk- eller flickrum via datorn så måste också elevhälsan finnas tillgänglig på nätet.

Samtidigt behövs fortsatta satsningar på de elever som behöver mer stöd för att klara skolgången. Var tionde elev går ut grundskolan med så låga betyg att de inte kan söka till gymnasiet. Med rätt stöd går det att ändra på detta. Förslag som läxhjälp till alla, sommarskola till alla som inte klarar betygen och mindre klasser i årskurs 0–3 är ytterligare ett steg för att skapa en skola där alla får möjlighet att lyckas.

Skolan är mer än strävan efter bra betyg. Det är viktigt att varje skola har en fungerande elevhälsa för att kunna ge ett bra stöd när en elev inte mår bra eller riskerar ohälsa. Det finns mer kvar att göra och därför bör regeringen överväga att i enlighet med vad som ovan anförs införa en elevhälsogaranti.

Tina Ghasemi (M)